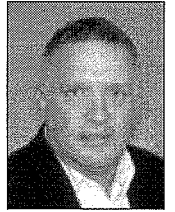


הזכות לצוות - האמנם מקודשת?



עו"ד עפר
אטיאס



בכתב, במשרדו של הרשם לענייני ירושה, כתנאי הכרחי לתקפותה.

במצב זה, יהיה בידי הרשם לענייני ירושה מידע עדכני לגבי קיומן של כל הצוואות שערך המוריש, לרבות תכנון. בכך יימנע מצב שבו מוגשת בקשה למתן צו ירושה או קיום צוואה והמבקש אינו יודע או משים עצמו שאינו יודע על דבר קיומה של צוואה בכלל או של צוואה קודמת, וכתוצאה מכך עלול להינתן צו ירושה או צו קיום צוואה בלתי חוקי, לפי העניין.

חיוב נוסף שיש להטיל על המגיש בקשה למתן צו קיום צוואה, הוא לא להסתפק רק בהמצאת עותק הצוואה לזוכים על פיה, כדרישת התקנות, אלא להרחיב את מעגל הזכאים להמצאת הצוואה גם ליורשים על פי דין, כדי שכל המתנגדים הפוטנציאליים והנפגעים האפשריים מההליך יהיו מודעים לקיומו.

באותה דרך יש גם לנהוג במקרה של צוואה מוקדמת ומאוחרת, ולחייב את המבקש צו קיום צוואה להמציא את הבקשה לקיום הצוואה המאוחרת גם לזוכים על פי הצוואה המוקדמת. במקום שבו מופקדות כל הצוואות בידי הרשם לענייני ירושה - ברי שלכל מבקש תהיה הגישה למאגר המידע כאמור, ולא תהיה כל מניעה מצידו לקיום דרישות ההמצאה. המצב הנוכחי, שבו הנפגעים הפוטנציאליים מהליכים המתנהלים בפני הרשם לענייני ירושה חייבים להימצא במעקב רצוף אחרי הפרסומים בעיתונים או באינטרנט, כדי לאתר בקשות המוגשות בעניינם אינו מעשי, אינו הוגן ופוחח פתח לניצול לרעה של ההליכים.



כיצד נעקוף את המהמורה שיוצרת הזכות לצוות, העלולה ליצור מחלוקות בין יורשים על פי דין, לבין יורשים על פי צוואה; בין יורשים על פי צוואה מוקדמת לבין יורשים על פי צוואה מאוחרת

רצוני לבחון את הצדקת קיומו של מוסד הצוואה, וזאת תוך כפירה בעקרון, המקודש כביכול, של הזכות לצוות, זכות הנגזרת מזכות הקניין.

אם נתייחס למקרה השגרתי, שבו יש לאדם יורשים על פי דין, ואפילו יהיו אלה קרובים

רחוקים - מן הראוי לבחון את ההצדקה לכך שאדם באחרית ימיו, כשמצבו השכלי והרגשי אינו כשהיה, כשהוא חלש, פגיע, בודד ותלוי באחרים וכשהוא חשוף להשפעות פנימיות או חיצוניות - יעביר לאחר מותו נכסים משפחתיים לאנשים זרים או למוסדות, תוך נישול בני משפחתו, והכול באיציטלה של החופש לצוות!?

האם החופש לצוות אינו הופך למעשה לאפשרות ולהזדמנות כדי לסגור חשבונות משפחתיים!?

הכרתי פעם מישהו, שהיה עורך צוואה לפני כל טיסה לחו"ל. עקב תדירות הטיסות הייתה לי האפשרות ללמוד על המריבות שנתגלעו במשפחתו מאז טיסתו האחרונה, שכן תוצאותיהן השתקפו מיד בצוואתו האחרונה. גם כאשר ייצגתי מוסדות מכובדים שזכו בכספים ובנכסים עקב צוואות שנעשו ע"י קשישים, שביטאו בכך תרעומת כלפי קרובי משפחתם, שאלתי את עצמי לא פעם, האם מוצדק להשאיר בידי הקשיש את הזכות לבטא את כעסו בדרך כל כך דרסטית!?

ניתן אמנם לטעון שאת אותם כעסים אפשר לבטא גם בדרך של מתן מתנה, אלא שטבעו של אדם הוא, שלא להיפרד מרכושו בעודו בחייו, יהיה כעסו גדול ככל שיהיה. בנוסף, ניתן לקבוע בחוק כי מתנה שלא הושלמה בחיי הנותן, תהיה בטלה. גם באותם המקרים שבהם אין לאדם יורש על פי דין מבני משפחתו, אני עדיין סבור שהמנגנון שהקימה המדינה לחלוקה כספי עזבונות שכאלו, הוא מנגנון ראוי ונכון.

בין לבין, במסגרת הליכים שהתנהלו בפני בית הדין המשמעתי, ואשר עסקו בסוגיה של בקשות למתן צו קיום צוואה וצווי ירושה המוגשות בפני הרשם לענייני ירושה, התברר לי כי בהליכים הדיוניים המתנהלים בפני הרשם לענייני ירושה קיימות פרצות, אשר עלולות "לקרוא לגנב", ולגרום כפועל יוצא למתן צווים בלתי חוקיים ולשרשרת של תקלות, במיוחד בתחום של עסקאות שמבוצעות תוך הסתמכות על אותם צווים.

כידוע, בנסיבות שבהן נפטר המוריש עלולות להיווצר מחלוקות בין יורשיו על פי דין לבין יורשיו על פי צוואה, ובין יורשיו על פי צוואה מוקדמת לבין יורשיו על פי צוואה מאוחרת. כיוון שכבר למדנו שהאנושות מתחלקת, בין היתר, לאנשים וליורשים, התנאי הראשון שיש לעמוד עליו הוא לקבוע בדין חובת הפקדה של כל העתק צוואה שנערכה

הכרתי פעם מישהו, שהיה עורך צוואה לפני כל טיסה לחו"ל. עקב תדירות הטיסות הייתה לי האפשרות ללמוד על המריבות שנתגלעו במשפחתו מאז טיסתו האחרונה, שכן תוצאותיהן השתקפו מיד בצוואתו האחרונה

